

Adviesnota

Poho Sociaal

Adviesnota voor het extra digitaal Poho Sociaal van 4 en 7 december 2023

Onderwerp

IZA Regioplan Midden-Brabant 2024-2026 en Begroting 2024-2026

Advies

U wordt gevraagd:

1. Het IZA Regioplan Midden-Brabant 2024-2026 en de daarbij behorende begroting 2024-2026 vast te stellen.
2. De benodigde kosten voor uitvoering van het IZA Regioplan 2024-2026 en de VNG-werkagenda ad. € 3.940.505 te dekken uit de IZA-SPUK (Specifieke Uitkering) 2024-2026. De hoogte van de rijksbijdrage is het afgebakende kader voor de besteding.

Inleiding

Eind 2022 hebben zorgorganisaties, verzekeraars, ministerie van VWS, gemeenten en patiëntenorganisaties het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend. Doel van dit akkoord is om de zorg toegankelijk, kwalitatief goed en betaalbaar te houden door de beweging te maken van zorg en ziekte naar preventie, welzijn en gezondheid. Het ministerie van VWS heeft via een specifieke uitkering (SPUK) middelen beschikbaar gesteld aan gemeenten om deze IZA-doelen te realiseren. Ter onderbouwing van deze middelen dienen de regiogemeenten in Midden-Brabant via mandaatgemeente Tilburg uiterlijk eind december een vastgesteld Regioplan in voor de periode 2024-2026 plus een Begroting voor diezelfde periode.

Het IZA pakken we regionaal en domein overstijgend op. Regionaal op de schaal van zorgkantoorregio Midden-Brabant; de gemeenten Dongen, Gilze-Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Waalwijk en Tilburg. Domein overstijgend omdat we samenwerken met de zorgverzekeraars VGZ en CZ, meerdere zorgpartijen (zoals GGz Breburg, huisartsen, Zorgnetwerk Midden-Brabant, Thebe, Elisabeth-TweeStedenZiekenhuis), GGD Hart voor Brabant, welzijnsorganisatie Contourde Twern, en via Zorgbelang met inwoners en patiëntenorganisaties.

Argumenten

1.1 Het Regioplan is ontwikkeld door de samenwerkende IZA-partners in regio Midden-Brabant. Het Regiobeeld dat in juli 2023 is opgeleverd, vormt hiervoor de basis.

Het Regiobeeld geeft een betrouwbaar beeld van de huidige en toekomstige zorgbehoefte van de inwoners van onze regio. Vanuit dit Regiobeeld zijn vijf prioritaire opgaven benoemd: gezond en veilig opgroeien, mentale gezondheid, kwetsbare ouderen, nu en straks, leefstijl en leefomgeving, en de chronische zorgvraag. De samenwerkende IZA-partners hebben in het Regioplan deze opgaven overgenomen en op hoofdlijnen voorzien van doelstellingen en subdoelen. Ook is aan de opgaven een planning toegevoegd voor de uitvoering vanaf 2024. Vier van de vijf prioritaire opgaven sluiten nauw aan bij de thema's uit de actuele Regionale nota Publieke gezondheid van de gemeenten, als ook bij de gezondheidsdoelen uit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

	Prioritaire opgaven IZA	Regionale nota Publieke gezondheid "Koers houden met een sterke basis"	Gezondheidsdoelen GALA
	Gezond en veilig opgroeien	Gezonde Start	Terugdringen gezondheidsachterstanden Kansrijke Start
	Mentale gezondheid	Gezonde Geest	Het versterken van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
	Kwetsbare ouderen, nu en straks	Gezond ouder worden	Vitaal ouder worden
	Leefstijl en leefomgeving	Gezonde Leefstijl en Gezonde Leefomgeving	Een gezonde leefstijl Een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
	Chronische hulpvraag		

Het Regioplan bestaat behalve uit de prioritaire opgaven ook uit regioafspraken waarin wordt toegelicht wat de verwachte impact is van de opgaven op de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van ondersteuning en zorg in de regio, en welke oplossingsrichtingen als startpunt geformuleerd zijn. De regioafspraken beschrijven daarnaast de governance-structuur in de regio rondom de uitvoering van het regioplan. Deze governance-structuur bestaat uit:

- Kartrekkers: gemeente Tilburg namens de regiogemeenten, Zorgnetwerk Midden-Brabant en zorgverzekeraar VGZ
- Bestuurlijk IZA-team met de gemeente Tilburg (namens de regiogemeenten) als voorzitter
- IZA-kernteam
- Achterban van alle partners die wordt betrokken via regionale bijeenkomsten.

Daarnaast staat in het Regioplan beschreven hoe de voortgang van het Regioplan en de impact op de prioritaire opgaven gemonitord wordt, welke randvoorwaarden en risico's geïdentificeerd zijn en hoe de inwonerp participatie aansluit bij de uitvoering van het regioplan. Tot slot staat beschreven wat

(op hoofdlijnen) de vervolgstappen zijn vanaf 2024 en volgt een verdieping op de oplossingsrichtingen per prioritaire opgave.

1.2 Verplichte onderdelen VNG-werkagenda zijn verwerkt in het Regioplan en de Begroting 2024-2026.

De IZA-middelen die de regiogemeenten ontvangen via de specifieke uitkering IZA 2024-2026 zijn bedoeld voor 'niet-vrijblijvende inzet en activiteiten van gemeenten zoals genoemd in de werkagenda van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)'. Op basis van het IZA moet de regio invulling geven aan de genoemde inzet en activiteiten. We hebben deze, waar mogelijk, in samenhang gebracht met de inzet op de vijf prioritaire opgaven en de ketenaanpakken in het Regioplan. Deze inzet en activiteiten zijn verwerkt in het Regioplan (in de Appendix) en opgenomen in de Begroting 2024-2026.

Het gaat om:

- Structurele inzet (organisatie, coördinatie, bemensing) op de netwerksamenwerking van het sociaal domein met in ieder geval de ggz, de eerstelijnszorg en de huisartsenzorg.
- Organisatie en coördinatie van de regionale samenwerking met zorgverzekeraars, zorgkantoren en zorgaanbieders op basis van de regionale samenwerkingsagenda / het regioplan.
- Structurele inzet op de coördinatie en organisatie van de in het IZA afgesproken domein overstijgende ketenaanpakken (valpreventie bij ouderen, welzijn op recept, aanpak overgewicht bij kinderen, gecombineerde leefstijlinterventie bij volwassenen, en kansrijke start).
- Inrichten en bemensen van een dekkend netwerk van laagdrempelige steunpunten in de regio voor mensen met psychische kwetsbaarheid.
- Regionaal stimuleren van de inzet van eHealth toepassingen, anonieme hulplijnen en vormen van digitale/hybride zorg.
- Extra inzet van gemeenten voortkomend uit het gezamenlijke, aan IZA gekoppelde, regioplan. Deze inzet kan per regio verschillen, afhankelijk van de regionale prioriteiten en keuzes.

1.3. Inrichting projectorganisatie IZA met inzet van ambtelijke capaciteit per gemeente.

Voor een efficiënte uitvoering van het Regioplan en de Begroting 2024-2026 hanteren we de eerder door het regionale Poho Sociaal vastgestelde projectorganisatie IZA ook voor de jaren 2024-2026. Dat betekent dat mandaatgemeente Tilburg ambtelijk opdrachtgever is. Tevens is Tilburg verantwoordelijk voor de inzet van de coördinerend strateeg IZA en de financiële, juridische en communicatieve vraagstukken. In de komende periode zetten we de bestaande regionale projectgroep voort met vertegenwoordiging vanuit alle gemeenten. Datzelfde geldt voor de medewerkers van de regiogemeenten die de prioritaire opgaven verder uitwerken. Per opgave zijn twee gemeenten namens de regio met mandaat en vertrouwen vanuit de projectgroep actief. Hiermee sluiten we aan bij de nieuwe manier van regionaal samenwerken en zetten we efficiënt ambtelijke capaciteit in (zeker in de huidige arbeidsmarkt) zonder onnodig alle gemeenten met een onderwerp te belasten. Gemeenten hebben zelf bepaald welke opgaven voor hen belangrijk zijn en plegen daarop inzet.

1.4 Het Regioplan is het startpunt van de regionale IZA-samenwerking en een cultuur- en gedragsverandering.

We zien het Regioplan als de eerste stap op weg naar het behalen van de IZA-doelstellingen. Het Regioplan is ook het startpunt van een permanente samenwerking waarbij het gedachtengoed van positieve gezondheid voorop staat. Een verandering als deze gaat niet vanzelf. We hebben een vertrekpunt gevonden in onze gezamenlijke visie op de gewenste beweging van ziekte en zorg naar gezondheid, welzijn en preventie (verwoord in de inleiding). We willen dat de inwoners van Midden-Brabant zich gezonder voelen, mede omdat ze producent zijn van hun eigen gezondheid en daardoor optimistischer zijn over de toekomst. Een voorwaarde hiervoor is dat organisaties vanuit alle domeinen inwoners daarin ondersteunen en de ruimte geven door het gewone leven te versterken.

Om de gewenste beweging en cultuurverandering bij inwoners te creëren, moeten we in eerste instantie vooral zelf aan de slag als organisaties. De IZA-partners zien de samenwerking voor het IZA als een vehikel om te beginnen met een gedragsverandering en de ontwikkeling van een gezamenlijke taal.

2.1 Er is jaarlijks € 3.940.505 beschikbaar voor de regiogemeenten binnen de SPUK IZA in de periode 2024-2026

De gemeente Tilburg dient het Regioplan voor Midden-Brabant 2024-2026 plus een Begroting voor 2024-2026 uiterlijk eind december in en vraagt daarmee formeel de specifieke uitkering IZA voor de periode 2024-2026 aan. Er is jaarlijks € 3.940.505 beschikbaar voor de regiogemeenten. De begroting voor de periode 2024 -2026 is op hoofdlijnen ingevuld. De middelen worden vanaf 2024 besteed door de regiogemeenten aan de uitvoering van de prioritaire opgaven, en de verplichte onderdelen uit de werkagenda van de VNG.

2.2 Begroting 2024-2026 is op hoofdlijnen ingericht

De begroting 2024-2026 is tot stand gekomen in samenwerking met de regiogemeenten en volgt de indeling van de VNG-Werkagenda. We proberen zoveel als mogelijk middelen vrij te houden voor de financiering van inhoudelijke activiteiten. Er is per jaar een begroting onderverdeeld in kosten zonder een verdere uitgebreide financiële onderbouwing. Bij verschuiving van middelen tussen de posten onderling, waarbij het totaalbedrag per jaar onveranderd blijft, is een wijzigingsverzoek niet nodig omdat deze verschuiving tussen posten onderling geen invloed heeft op de Sisa-verantwoording en daarom niet nodig is om te melden. Dit geeft ons de gelegenheid om de Begroting 2024-2026 op hoofdlijnen in te richten en vanaf 2024 verder te specificeren. Ook zijn eventuele aanpassingen of verschuivingen op basis van nieuw inzicht nog mogelijk. In 2024 starten de IZA-partners met de uitvoering van het Regioplan, dan wordt de Begroting verder uitgewerkt.

2.3 Monitoring besteding Begroting 2024-2026.

De regionale projectgroep monitort de besteding van de IZA-middelen met regelmaat en informeert het Poho Sociaal van regio Hart van Brabant hierover.

Kanttelingen

1.1 De gemeente(n) is/zijn slechts één van de vele partijen in de IZA-samenwerking

De gemeente Tilburg treedt als gemandateerde gemeente namens de regio Midden-Brabant op in de programmatische samenwerking voor het IZA. De gemeente Tilburg is binnen het bestuurlijk IZA-team Midden-Brabant één van de zeven aangesloten organisaties, in het kernteam één van de elf organisaties. Hoewel de gemeente Tilburg (namens de regiogemeenten) aangewezen is als één van de kartrekkers (naast VGZ en het Zorgnetwerk Midden-Brabant) kan dit betekenen dat een standpunt, belang of richting in de IZA-samenwerking kan afwijken van de mening/ visie van de gemeente Tilburg/regiogemeenten. Dit is inherent aan de programmatische samenwerking. Partijen moeten zich hiervan bewust zijn.

1.2. Het Regioplan is een dynamisch en levend document en wordt de komende jaren verder verrijkt en aangescherpt op basis van nieuwe inzichten

Het Regioplan is onder stevige tijdsdruk tot stand gekomen en is een compromis van de input van verschillende organisaties met hun achterban, waaronder de gemeenten. Hierdoor is het Regioplan voorsnog een plan op hoofdlijnen en ontbreekt het op sommige punten nog aan uitwerking. De IZA-partners gaan hiermee in 2024 aan de slag.

1.3 Bovenregionaal kunnen verschillen ontstaan bij de uitvoering van de VNG-werkagenda die lastig kunnen zijn voor gemeenten of bovenregionaal opererende organisaties.

Het IZA wordt opgepakt binnen de zorgkantoorregio Midden-Brabant. Er is afstemming met andere regio's (West-Brabant en Brabant-Noord), niet alleen vanuit de invalshoek van gemeenten (vooral voor de ABG-gemeenten en Heusden die moeten afstemmen met andere regio's) en ook vanuit de IZA-partners die over de regio's heen opereren (zoals GGD Hart voor Brabant en GGZ Breburg). Verschillen in werkwijze of keuzes voor prioritaire opgaven kunnen onderlinge afstemming bemoeilijken. Ook houden we de optie open voor verrekening van het IZA-budget met andere regio's (voor grensgemeenten met andere regio's).

1.4 Indien de benodigde inzet voor uitvoering van het Regioplan niet geleverd kan worden vanwege de knelpunten in de arbeidsmarkt, kan dit leiden tot bijstelling van de planning en te behalen resultaten.

Uitvoering van het Regioplan vraagt om inzet en capaciteit van gemeenten en IZA-partners. Zonder deze personele inzet is uitvoering van het Regioplan niet mogelijk en behalen we niet de resultaten die hierin benoemd zijn. We realiseren ons dat het in de huidige arbeidsmarkt niet eenvoudig is om de gewenste medewerkers te vinden. Daarom hebben we ervoor gekozen om een prioritaire opgave door twee gemeenten met mandaat namens de regio te laten uitwerken. Desalniettemin blijft het

risico aanwezig dat gemeenten niet de benodigde ambtelijke capaciteit kunnen vinden. Indien dit het geval is, heeft dat consequenties voor de planning en het behalen van de resultaten (en leidt tot bijstelling van het Regioplan).

2.1 We verwachten dat gemeenten voor 2024-2026 keuzes moeten maken en prioriteren om onder het plafond van de IZA-SPUK te blijven.

Het financieel plafond voor uitvoering van het Regioplan in combinatie met de VNG-werkagenda is gelimiteerd tot de hoogte van de SPUK. Voor 2024 en verder liggen al verzoeken ter dekking van initiatieven. De verwachting is dat alle gemeenten hierin moeten prioriteren en gezamenlijk keuzes moeten maken. We verdelen de middelen naar rato van het aantal inwoners per gemeente. Dit proces vindt vanaf 2024 plaats. Ook moeten gemeenten voldoende lokaal budget en capaciteit beschikbaar hebben om de regionale plannen te kunnen uitvoeren indien hier overeenstemming over is bereikt. Hiervoor kunnen gemeenten GALA-middelen en reeds bestaande lokale financiering inzetten.

2.2 De gemeenten ontvangen vooralsnog geen structurele middelen.

De gemeenten ontvangen middelen voor de periode van 2023 tot en met 2026. Dat maakt dat de mogelijkheden om structureel te werken in financiële zin beperkt zijn. Daarbij houden de IZA-middelen geen rekening met verhoogde kosten van formatieve inzet door inflatie en/of CAO-correcties.

Financiën en Dekking

De kosten van de uitvoering van de VNG-werkagenda bedragen jaarlijks € 3.940.505. In de bijlage is een Begroting 2024-2026 opgenomen volgens de indeling van de VNG-werkagenda. In de begroting maken we onderscheid tussen personele kosten en uitvoeringskosten.

Voor de negen gemeenten in de regio Midden-Brabant stelt het ministerie van VWS jaarlijks € 3.940.505 beschikbaar. De SPUK-IZA 2024-2026 vormt het financieel kader en de dekking voor uitvoering van de VNG-werkagenda.

Financiering transformatieplannen (bovenop de IZA-SPUK)

Naast de SPUK-IZA is landelijk € 2,8 miljard beschikbaar voor zogenaamde impactvolle transformatieplannen, waarvan € 1,4 miljard niet geoormerkt is. Gemeenten kunnen samen met welzijns- en zorgorganisaties voor het niet-geoormerkte deel plannen indienen. Deze moeten een positieve impact hebben op passende zorg en daarmee op de toegankelijkheid en/of kwaliteit van de zorg op lange termijn en het behouden, ontzorgen en optimaal inzetten van zorgprofessionals. De zorgverzekeraars beoordelen deze transformatieplannen. Een transformatie wordt aangemerkt als impactvol als sprake is van een substantiële impact (conform IZA-doelen) op het zorggebruik in de Zorgverzekeringswet, inzet van personeel en/of de omvang van zorgvastgoed. Bij goedkeuring van een transformatieplan komt extra budget beschikbaar voor uitvoering van dat plan, dus bovenop de SPUK-IZA.

Op dit moment zijn twee transformatieplannen in voorbereiding: Op weg naar toegankelijke mentale gezondheidszorg in West-Brabant Oost en Midden-Brabant met de juiste zorg op de juiste plek, en Zorgzame en gezonde buurten. Hierbij is de gemeente Tilburg namens de regio betrokken. In januari informeren we u verder over deze transformatieplannen.

Vervolg

Na besluitvorming van de regiogemeenten (en besturen van de zorgorganisaties) informeren wij de gemeenteraden over dit besluit met een raadsinformatiebrief en sturen we (een samenvatting van) het Regioplan en de Begroting 2024-2026 mee.

Vanaf 2024 voeren de IZA-partners het Regioplan uit (eventueel aangevuld met de transformatieplannen).

Communicatie

In het communicatieplan maken we onderscheid in drie doelgroepen waarmee we communiceren over het IZA:

1. Inwoners
2. IZA-organisaties (besturen en professionals)
3. Gemeentebesturen (colleges en gemeenteraden)

Iedere doelgroep heeft een eigen communicatiedoelstelling. Hiervoor werken we aan een communicatieaanpak die we voorleggen aan de communicatieadviseurs van de gemeenten en de zorgorganisaties. Zorgbelang is namens inwoners, cliënten en patiënten een van de partners in het IZA-kernteam en het bestuurlijk IZA-team. Zorgbelang heeft samen met deze doelgroepen input geleverd voor het Regioplan. Voor de inzet van Zorgbelang in de periode 2024-2026 zijn middelen gereserveerd in de Begroting.

Van het Regioplan maken we nog een communicatieve samenvatting die met de gemeenteraden kan worden gedeeld.

Voor de achterban van de IZA-partners zijn twee bijeenkomsten georganiseerd om hen bij te praten over en hun input op te halen voor het Regioplan. Daarnaast zijn zij geïnformeerd via een Nieuwsbrief en via een speciale pagina op de website van Regio Hart van Brabant [Integraal Zorgakkoord - Regio Hart van Brabant \(regio-hartvanbrabant.nl\)](https://www.regio-hartvanbrabant.nl). We vervolgen deze inzet vanaf 2024.

Voor de gemeentebesturen zijn er raadsbrieven verschenen en heeft eind november een radenavond van regio Hart van Brabant plaatsgevonden. Ook deze inzet wordt vanaf 2024 voortgezet.

Bijlage(n)

- A. IZA Regioplan Midden-Brabant 2024-2026 conceptversie plus Appendix
- B. Begroting IZA 2024-2026